

Womhaj Bóh!

Czísło 50.
15. dez.

Łétnik 11.
1901.

Szerebiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Szmoleriesz knihicziščezetni w Budyščinje a łu tam dostać ła šchwórtlétnu pichedplatu 40 up.

3. njedzela adventa.

Gody ło bliža a wschitzo, mlodži a stari wjekeła ło na šwjedzeńske dny. Kóždy chce rady wjekele hody šwjeczić, ale ł temu šluska hodowna wutroba, to je radoštna a wjekeła wutroba. Kak pał ju doštanješ? Na tole prašenje wotmolwi Pawoł w liče na Fil. 4, 4—5.: „Wjekele ło w tym Knjesu kóždy czaš a jašo praju wam: wjekele ło.“ Kaž David se šwojimi miłymi synkami kralowške harfy njeměrných czmowných duchow Saula wotehna, tak chce japoschtol Pawoł rady šrudnošeje Filipiškich se šwojimi šlowami wotehnać. Wón šam bėše w czešnokři jašwa w Romje a wscheduje w štrachokři šmjereće, a tola we wschém hubjeńštwje w najwješkeji nusy. „Kóždy czaš wjekele“ to bėše jeho štajna myšl a jeho napominanje ła šwojich lubych. Kak hluboko a twjerdže dyrbješke tajta jeho wjekełošć we wutrobje šatožena być, pichecziwo njej žane šylis, žana bološć, žane rječyš žyle nicžo nješamožachu. To bė wjekełošć, kotraž czešne jašwo kaž hlónžo rošjašni a šmjereć šahańbowajo wyšta: Wjekele ło. Džeci šwėta wo Božich džecžoch praja, šo šu šhudži na wjekełach. Ale pomyšleće: Šchtó je wobzarowacž, wuczomnit teho Knjesa, kiž wschak wjele šłota a šłėbora nima, ale je tola šnutštownje bohatty na nješješkich šubłach, šwontownje w šhudobje, ale tola šbóžny we wutrobje, abo šwėt, kotryž tak wjele wot wjekełeho rjeći, ale w najšubłškeji wutrobje tola nješbožowny, hubjenny a bještroštny czaša na dženi

šudženja? Šchtó je wobzarowacž, tón kiž šebi se šłomu wulke plómjo šapali abo tón, kiž w šhadłach šebi wošėń šawali, šo ma žnyš dženi czoplu jštwicžtu. — Wjekele ło kóždy czaš w tym Knjesu, to je to potajštno praweho šichešcijanškeho wjekeła. W tym Knjesu je šakorjenjena, i njeho ło žórki kaž czerštna šłėborna žiwa woda. To je naš Knješ Šhryštuš, naš Bóh, kiž je naš se wscheje nusy wumohl. Šchtó by byla šemja, nješyli wón na nju pšchischoł, do doliny tyšnokošće, šchtó paradis? — šhubjena nadšija, šchtó naške žiwjenje? — ščėn šmjereće! Šchtó naška šmjereć? Štyšny tónž i rženjom! Nėtk pał wjekeł ło, o šichešcijanštwu, šwėt bė šhubjenny, Šhryštuš narodženny. Nėtk žane brėmjo tak czeške njeje, šo nješy ło šujesć hodžako, žadyu hřeč tak wulki, šo nješy wodawanje namatak, nėtk je wėczna pomož, wėczne wumóženje namakane. Wjekele ło w tym Knjesu.

Wašca mėrnošć a miłošć pał budž šnajomna wschittim ľudžom, haj wschittim ľudžom; Bóh tón Knješ žadny rošdžel nječini mjes šlymi a dobrými, ale je šwojej šbóžnej hnadže šhadžecž dał wschittim cžłowjekam. Tak tež nječamy my wotwožowacž, hać je nėchtón lubošće hódny a šebi pomož šašłuzi abo niz. Tajta pomož pał njewobštej w rjaných šłowach, wona budž šnajomna piches šłutki we mėrnošći. Najprjedy we wodawanju a dawanju. O tajti rjany puć ł hodownemu wjekełu, hdyž bratej, kiž je na tebi šhřešćil, i wutrobu wodawajš, a jednota a mėr w šwojšwach a mandželštwach knježi. Ł temu nječ potom pšhindže dawanje, to je wjele

šbóznische hacž branje, a k temu dawaju nam hody rjannu skladnošč. Tuž njesapomnieže w našich wješelach wješnjich khudych, srudnych, wudowow a hrotow, kiž maja wobčeženy duch a wobčežene žiwjenje. O šbózne hody, hdžez lěwiza njewě, šchož prawiza čžini, hdžez šo džakujšo sa tebe prošča: Saplač wam Bóh tón Knjes. Něk hotuj šo na šwjedženski čžab, tón Knjes pak wobradž nam, šchož hebi wuprošny: Wješele hody.

Šamjen.

Buczowanie po Božim pišmje

abo

tažte myšle nadendžech, Bože žłowo czitaja.

Podawa šwěrný czitar „Pomhaj Wóh-a“.

1. kniha Móšafowc, 30. staw.

(Wotruczowanie.)

Zakubowy namjet škožuje šo na to, šo šu w nawanjšich krajach wowzy nimale wšchitke běle a šohy čžorne; čžorne abo pišane wowzy a blecžkojte šohy nadeńdžejš pak jara porědko. Š tym pak, šo wón 1. dotalne Labanowe šadło džěli a šo wšchón dotalny šfót š njewšchědnej barbu njecha dale wjazy w šadle, jemu doměrjennym, mječ, wučžijši wón šwoje šadło a poda wšcho, šchož je Bože žohnowanje hacž dotal špožčžito, pšichodnemu nanej šamemu a jeničžy. Š tym pak, šo hebi wón 2. ja šwoju mšdu to žada, šchož budže w jeno- abo w wšchědnjeborbnyh šadle pšichodnje pišane abo njewšchědne, jakož wón šwoju nadžiju žyle na Bohu a da tak Bohu šamemu wušubžič. Wóh ma jemu podać, šchož je sa njeho šhladač; wot Labana njčžada hebi po prawym ničžo.

Šduž tak jeho namjet wo žiwěj wěrje šwědčži, dha je Laban, taž to šhonimy, šajaty wot hrubeje žebičnošče jenož na wšchědny šhód hladač, šo š jenočarbneho šadla Zakub žabyu pišany abo wšchelakobarbny šfót njemóžejše woczakowacž. Tcho dla wješeli šo tež potajnje, šo je jeho wnuč tak šhupn blajš, a rošdželi hšičeže na šamý džen šfót š tažtež křutočžy, šo hebi, jako Luther praji, „šóždu šohmicžtu na nobach a w brodže“ křucže wobhlada. Wu-brany šfót doštanu Labanowi šynojo, kotřžž maja š najmjějšča tróžy 7 hodžin wot Zakuba šdeleni parčž, šo njemohlo šo Zakubowe šadło hdy š wubranym šadlom jetkacž. Někto je Laban šjes štarošje a dobřeho pošoja, šelko šfotu Zakub je šwojeho šadla šmėje.

Š Labanom wuhladamy, tak wšchitny škupi šdužo tak žebičniwoje a njepřawnje se šwojimi bližichimi hebi šaradža; woni móža šladacž, wujnawšči tež, šo maja wšchitke šbože a wšchě žohno-wanje pšches šeruu šhuzbu šwojeho bližičeho, tola ženje a nišdu doma njšhju, hduž waja jemu šwoje winy šarunacž a wotplacžič. Tak čžini Laban pšchecžiwu Zakubej. Ššau njewe ničžo namjetowal, šchož by čžyž šwojemu pšichodnemu šynej, jcho džowžynemu mužej, dacž se dalšchu šhuzbu; a tola je pšches Zakubowu pišnošč a šwěru wšchitke žohnowanje žnjač.

Škupi šhladaja hebi, tak by woda jeničžy na šich wódnje tola běžata. Dreje je tu Zakub šwoju mšdu šam namjetowal, niž pak Laban; a tola: by-li čžyž Laban hebi š Zakubom po wšchej šprawnošči šaradžič, dha by wón prajič: Šubšči džowžyny mandželšči, to je šchpatna ušda sa tebe; čžženy hebi tak šawječž, šo tež ty njebý je šchfodu woštal, wšchat by moja křej a moje čžělo. Tola wo tym wón š wotpohladam mjelčži. Tak wšhmedžuje někotry šupac šwojeho bližičeho, šo hebi njewe š čžošom mudřej špletč; a tola šendže šo jim, jako Šiob praji na 8, 13—22.

34. Duž džešche Laban: Šlaj, njech šo štanje po šwojich šłowach.

35. A wotdželi tón džen pišane a blecžkojte šohy a wšchitke pišane a blecžkojte šohy, a wšchitko, na čžimž běšche jenož něšcto běle, a wšchitko, šchož běšche čžorne mješ jehnjatami, a poda je do rukow šwojich šynow.

36. A pošaji pučž tšoch dnjow mješ šobu a mješ Zakubom, mješ šadlom pšches šwojich šynow pašomnym a mješ šadlom pšches Zakuba pašomnym, po šóžnym šfocžecžu wšchědne barbjenym. Tak pašejše Zakub Labanowe šhifšne wowzy.

Tak je šwojey mšdu jeničžy na pomoz Božu pošajany, šjewi jemu Wóh, hduž běšche šaho čžab wožabanja pšchiščol, š widženjom

wo šnje, šo čže sa njeho wšchecžiwu žebičnemu Labanej wojowacž, a šo budže pšichodnje wšcho mlode pišane, jako bychu šo šadru jenož šrofate, blecžkojte a pišane borany a šohy pšchipuščžiče. Wšcho budže ja Zakubowy wužitč.

Zakubej pak bč šo pšches tute widjenje wo šnje myšl šbudžita, tak mohł hebi pšches wšchědne šredłi tež šam dopomhacž. Duž wša šelne topolowe, ščšne worješčlowe (manšlowe) a jarowowe (šlonowe) šiejšči, dotelž maja pod šfotu šwětk, jašne, běle drjowo, a wobeli š mješnami šfóru, šo běšche š mješnami běle na šiejšclach.

38. A šadžejše šiejšči, kotřžž běšche wobělič, a kotřžž běchu š mješnami čžěmne a š mješnami běle, do wódných šortow pšched wowzy, kotřžž mječachu pšchicž, šo bychu š nich pili, šo bychu wowzy a šohy podjate. Š tym pak móžejše nimale š wšchědne liečič, dotelž šo wopłodženje najbóle pšchi napowženju štawašche.

39. Tak podjachu wowzy pšchi blecžkojnych šiejšclach a wu-lančchu, dotelž běchu šo šahladale, pišane, blecžkojte a šrofate jehnjata a šfólata.

Šchladanje, šo njemuzy wěšte pšchedštanje pšchi podjeczju a tež po tym šo na čžělnym plodže wošnamjenj, štawa šo po šhonenjach mješ wowzami hušto.

Šičeže dženža naložuje šo šamý šredł nawopac. Wowžam šadže šo něšcto běle do wódných šortow, abo w šróžach powšheja wowečerjo běle plachty; w něšotřých štronach doštanu wowzy wódnje šorta se šameho běleho marmora, šo bychu jehnjata běle byle.

Šo Zakub Labanowu leščž š druhej leščžu mytuje, njewe Wóh jemu šafal; a šo wón mješy žižo šlubjenje Wóžcho žohnowanja tola hšičeže šwětnu leščž naložuje, to šjewi nam jcho njewčžepšimu štabočž we wěrje, š kotřžž šo Bohu žyle njedowěri; je šwojey mudřošču čže Boha podpjeracž a se šredłami čže hebi šam dopomhacž, wo šajšičž prawe džčžo Bože njerodži.

Tola dotelž je po šdacžu w nušy, a dotelž njewe jcho leščž rnuje šřěšna, dha Wóh pšchišwoli, šo šo leščžiwemu Labanej šhoshanje doštanje š jcho šrutom, šo šo Zakubej pomha, šo je se žohnowanym čžlowjekom.

Šy pak mamy šo hladač, šo njebychmy šajšči pšchilad naložowali, šo bychmy tak bližičemu leščžiwje a jebawje šejščodžili, je-li šo nam tež pšches njeho njepřawda doštala. Wšchetož mamy w nowym šafonju nowu šajšču wot najšeho Knjesa, šo nimamy ške se šam, njepřawdu š njepřawdu šarunacž, ale šo mamy wšcho temu poručecž, šotřžž je š prawym šudnikom. Mamy šoničž ja Božim křaleštwom a ša jcho prawdu, potom šo nam wšcho druhe doštanje.

40. Došlawšči tak šadło pišaneho a njewšchědne barbjeneho šfotu, wotdželi wón jehnjata — šutón mlody šplah — wot wulkeho wšchědne barbjeneho šadla a šajšči wotdželene šadło š pišanyh a čžornych Labanoweho šadla. Wón pašejše dreje šóle šfót hšičeže dale š Labanowym šfotom a wóžejše šón hromadže š wódnym šortam, tola mječiče šóle šfót šajnje šredłi šhodžič, šo bychu Labanowe wowzy šajnje na Zakubowe šladale, a šo by šo tak pšchi wopłodženju šame štalo, taž přčedy pšches blecžkate šiejšči. A hduž bč nětko pšches tak naložowanu leščž šo pišany šfót wulzy pšchšporič, dha šakle šajšči wón šwoje šadło wóšheje, a njeda jemu š Labanowemu šadlu, ale pšchepoda je najatym wowečerjam, šotřžžž bč hebi pšchšhajil, šo mohł nětko šwoje šubto pšchewidžecž.

Zakub bč tak najšepje wuřhownam, šo njebý tute pišane šadło šo nětal š Labanowym šadlom šmječhalo, a šo by tak Laban š ščłami jehnjatami wužitč mčł.

Tuta šlawišna je sa čžitarjow šaměřjena, kotřžž šu š wowečejštwom našoničži, šo je jim wšcho žiwe, šchož šo nam tu powjeda.

41. W Labanowym šadle, kotřžž wón dale pašejše, naložowajše wón dale šwoju přěšaju leščž, šo by tež š njeho dale šwoje šubto pšchšporič. A hduž běchu njemuzy šajšče wowzy pšchipuščžene, — hduž běchu wowzy našymu pšchipuščžene dla nalětnich jehnjatow, šadžejše Zakub šje wowžam pšched woczž do šortow, šo bychu pšchi šjach podjate.

42. Šdžezž pak by tale leščž š mješšim wužitčom ša njeho byla, hduž bychu šóšdne wowzy w nalěčžu pšchipuščžene, njekšadžejše je wón do šortow.

Tak běchu šóšdne našymške Labanowe jehnjata, a šajšče nalětnje Zakubowe jehnjata.

Dotelž šu wowzy jenož 5 mječow šujehnjecžate, dha móža

ja leto dwózyj lahnyč. Najčerstwišče a najhulnišče je stadko našmu, hdyž je w lécze na dobrej pastwje khodžilo, a teho dla bñ nalétne jehnjata najhmanjšče. Estabe pač je stadko, hdyž je hynu pschětralo; i džela, dokelž bē pastwa khuda, a i džela, dokelž hnyfki wložnyj čaš po pastwach khodžazym wowzam pod hołym njebjom njehoji. To bē i pschěžinu, so Liban wšče pōsdne jehnjata Zafubej pschewostaji.

43. Tak hwoju lečej naložiwšči, kotrejž Wóh wuspěch njesapowē, hačj runje by tež bjes teho Zafubej pomhał, wobohaczi so tón čłowjek jara wulzy, so mējšče ja schěšjēt lēt wjele wowzow, džowkow a wotrocztow, wjelbludow a wóšłow.

(Potraczowanje.)

Chzešj wumrjecz we hmyje a nusy?

Chzešj wumrjecz we hmyje a nusy,
We hłodze a kacžnoszi tu,
Hdžej hwēt tebjē tyschi tón žany
A wutrobu čžejuje wšču?

Hdže chzešj ty we wěčnoszi wostacž?
Swēt jaūdže kaž para a dym.
Ach, njechaj ty woadacža dostacž?
Praj: šhubjene džězo ja hyn!

Tam, hladaj, na tebjē nóz kafa,
Čžma, hróžele, woheń a hrom;
Tu Wóčez twój mikuški čžaka
A hlada, hačj nje-pschěndžesj dom.

Je twoje dla dawno so tyschil;
Póž t njemu, na kolénach praj:
We njebjū, psched tobu hyn šhrěschil,
Mi šmilnosč a woadacže daj!

Nještyschisch te jandželste špěny
Dla hrěschnika pokutneho?
Njewidžisj, so Wóčez twój mišj
Čži hižo dže napschecžiwu?

Chzešj wumrjecz, ty wbohi? budž žiwj!
Chzešj itradacž? twój Wóčez wščo ma!
Khlěb, wito, wěnz, pješčacžest a bēle
Čži drajny toj žiwjenja da!

Waktaf.

Šhětsje pscheměnjene.

Hdyž hlónczko kshadžesche, padže nšha kaž šchlewjeł a psched tobu hwěčesche ho morjo w čžichim mērje. Žadny wětsit na miłym ranju njeđiwješe. Ty ho mantl hlecže. Šortach psches morjo pschijědže čžolm, kaž by psches nóz jēt a by pschischal i lěpscheho šiweta a by pschijnješl žamu nutrosč a mēr. Ty by ho najradščo do tuteho čžolma šydnył, tak rjany bēšče. Lute hlónczne a šbózne myšle ho šdach tam bječ.

Šemajesj nětko morjo jažo? A jeno něščo hodžinom je ho minylo. Widžisjše kał wone džěla? Kał wone ščumi? Ty ho mantl woblecžesj, dokelž je tebi hmy. Tak njemērne je morjo, kaž by na dobo wulke džělo dostało, kotrejž ma kšwatnje dolonječ. Wone kšwata, kaž by ja niščo wjazj t rěčžam njebyło. Ach kał bórny je wščitko hinał.

Kał wješele a mērne ho nam druhy našče žiwjenje šba? Ale kał bórny wětsit nšs šadunje! Wdy našče žiwjenje jažo nje-šnajemy, tak pscheměnjene je, tak njemērne. Nam je hmy. Wdy ho we wutrobje jastróžimj. Wdy drje tu a tam čžichi hlóž psches hłuboku wutrobu jałłincžesj kšyšchimy: Wóh wē, hačj hiščeže žane prawje wulke pscheměnjene a powróčenje w mojim žiwjenju nje-pschindže, wješče hačj hdy žane prjedy. Wóh wē, hačj mi hiščeže wulka tyšchnosč postajena njeje. Ale njech je, jeno so ja psches to Božu wutrobu hiščeže lěpje pōsuaju a jcho wutrobje a jcho njebežam bliže pschindu. Ženo jo je to čžeke domachpžtanje

šhlyne pschijnjenje ruki mojeho Wótža, psches kotrejž nje t šeb torhnye!

Historija wošny.

(Botaniška bajka.)

Chzeze wjedžesj, čžeho dla wošny (populus tremula) tšchepota, hdyž tež w horznych dnjach lécža žadny wēr njeđuje a wščitke druče ščtomj lēža wotpoczujja, a krašny khlóđ mucznemu pučžowarjeje pošlicža?

Šstnjčeže je jnu historiju:

W tamnej štyfkej hodžinje, jako našch šbóžnik na kščižu wižasche a hlónczo hwoje woblecžo kšowasche, džěšče njewuprajny šnył psches žyłu pschirodu. Najróženy čłowjek woadawasche je jatraschenej wutrobu wutšod njeđočžakaneho, ženje widžaneho. Tež šwērta so kšowasche a nješwēri hēbi se hwojeho lēhwa. Žane ptacžatko nješpěwawšče, žana muha nješpacžesche; jenož kwětki, kēčžki a ščtomj bōrbotachu w hwojeje rěčži a powjedachu wo tutym wulzy hwojatym čžaju. Wyšole žedry Libanona šchumjachu we wutšym kšoru šmjerimj špēw a mlódnischa šelenosč, ho nozy runaza, wobda hajł.

„Ach, nētł je wotšchol!“ štoržesche wječba, a wōšchēšče hwoje haložki hłuboko do Gufrata. Psches winizu džěšče winizač a widžesche, so winowy pjeit plaka. Žako bēchu kēže šrale a mōšit wutłóčžem, mjenowasche jón: Šchrystusšowe hšly (Lacrimae Christi). — Wokoto horj Golgatha pač bēšče hlóđka wōt nōžneje šjalki. Iris susiana prajesche hwojeje kštje žyprěšy: „Wot tuteho čžaha hēm čžu so žarowanška pschicž.“ „A ja“, prajesche žyprěka, „čžu pschi rowach hndič t wěčžnemu dopom-nječžu na tutu hodžinu.“ Duž šbēže ho tužne wēče psches wječžorne hēmti, bēšče to jandžel hmyerče Wstarot, kotryž ho i dala t hwojatemu kščižej pschibłži. A jako nētł i kščiža hłowa hyna Božeho we wutšej bolosčži kšicžachu: „Mój Božo, mój Božo, čžeho dla hny nje wopušchēžit!“ dha šatšepotachu wščitke haložki, wščitke kopjescha a kwětki. Jenož wošny, tutón wyšoli, hordy, šmny ščtom, štejesche nješmuty pschi horje. „Ščto štara naš“, wona hordže praji, „twoje čžepjenje, wšchak hmy čžičži, my ščtomj, kwětki a roštinj, wšchak nješhmy hrěšchile!“ Duž wja Wstarot, jandžel hmyerče, čžorny kšeluch, napjelnyj i kšwju wumožnika, a wula jón na kšjenje hordeje wošny; hmyertna tuha pschēčchajny nješbožowny ščtom, a potom wōn njejabzy prošty štejesche. Kopjena kšilachu ho t jemi; ženje wjazj nje-pschindže mēr do jeje halošow, a hdyž je wščitko mērne a šbožowne, dha kšepjeta tola wošny, a to hiščeže hačj do džewšnišcheho dnja.

Wšchelate i blisła a i dalosa.

— Šaūdžemu njeđjelu 2. adventa mējšče ho 4. herbste kemšenje w kščižnej žyrtwi w Draždžanach. Šačžrunje bēšče wjedro psche wšču mērni hrošne, bēšče ho tola rjana kēžba nutrych kemšerjow šescha. To bēšče wopokajmo, kał našchi Šserbja na hwojich kemšenjach w lubej macžernej rěčži wižaja. Špowjednych bēšče 149, 67 mužšlich a 82 žonšlich. Špowjednu wučžbu mējšče wōdžet herbšlich kemšerjow. Inješ šarac rycžet Žakub i Nješwacžidla, a pēdowanje kšjes šarac Gólcž i Budyšchinka. Pschi žyrtwinskih durjach pschedawasche ho „Bibliški pučžnit“ na leto 1902, a wulka kēžba ho jich tež rošpscheda. To je rjane dopošaino, so našchi Šserbja w žubje lube Bože hłowo rad w macžernej rěčži čžitaja. To pač je i šdobom i dobrim pschikladom ka naš Šserbowe we Łužicy. Našch herbški „Bibliški pučžnit“ hłuchka do kōždewo herbšleho doma.

— A hodam šažo dostanječe i nowa wudatu knižku „Boža nōž“, wot kšjesa šararja rycžerja Žakuba w Nješwacžidle špišanu. Wona hłuzi kał berje t nutrosčži Božeje nozy kaž tež t domžajem u natwarjenju ja hody. Wona je w 9. wudawku wušcha pola l. Šsmolera w Budyšchinje, a je tam ja 3 np. dostacž.

Š Hornjeho Wujesda. Na pučžu do Nješwacžidla, hdyž kšyšče runje dopišane listy herbšlich ewangelšlich wošadow ja knižowne towarštwo donječj, bu ščtwórtk rano psches našku hmyerč pschēlwatany: Gusta Hataš i Hornjeho Wujesda, po wšchēch Šserbach berje šnaty pošelnil herbšleho lutheršleho knižowneho towarštwu. Wōn bē lēžka kšłt šhorowaty, bē pač Bohu kał jara džawony ja to, so mōžesche po hwojich šwucženyh pučžach khodžic, se šnatej wutrajnosčju a lubosčju t Božemu šraleštwu mjes Šserbami. Wōn

bé tež hwoje pucze pšches našche jasfke herbste wožadny pšchemjedł. Szandžemu hrejdu bé dopišal listy t rofektanju sa biblistki pucznik. To bé wón kóžde léto hacz nanajlépje dofonjal. — Néłt chyzische je pšchedhpydže wotedač a hlaj, na tutym puczu je jeho tón šinjes wotwolal. 7. januara 1902 budže dwa zeczi lét, so je njebo Dataš hwoj přeni pucz sa herbste luhowne towařitwo nastupil, a runje néłt je dyrbal pošlednju troczel czinicz! — Woža wola ho stat! Kaž šmy na pucznik sa léto 1902 pišali: „Knjelowe myšle nješju našche myšle.“

Něti žiwjenja,

š uěkotrých wošebnych ščpruchow šwjateho pišma wuwjedžene.

Isaias, 32, 17.

A prawdošče plód je měr, a prawdošče wužitk je wěczny wotpočink a pokoj.

Kak dolho dha njedyrbi twoja wboha wutroba t wotpočinktej pščinicz, a twoje stytne hweđomje tebi njeměr czinicz? Hlaj, prawdošče plód je měr. O luba wutroba! koho dha šo wojšič a toho šo štróžič? Wóh je tudy, kotryž prawych czini. Šchtó chze šatamacz? To je, luba dušcha, cžehož mašch šo pola Šesufa, twojeje prawdošče, šwjehelicz, so je wón tebi měr w Wóh šaklužil. Čsy-li néłt Šesufa jako wutupjerja šwojich hřečchow t šebi wlat abo mašch-li w jeho kwi wodacze hřečchow, dha šy prawy, dha dyrbi cže hńew Wóži, to pokleče šatonja, wobštoržowanje čžerta a tamanje hweđomja, w potoju wostajicz. Njenamatašch-li to tak w šwojeji wutrobje, a cžuješch-li šo hiščeje njeměrnj, dha cži žaneje drugeje lěpščeje radny dacz njewěm, hacz tule: džerz šo teho šłowa! Tu wone šteji. Šinat njemóže bycz, dječihč w prawdošči měr namatač, kaž plód dobrego ščtoma, liž šam wot šebje wurošče. Ale šnadž je na tebi ležane, šnadž nješju šo hiščeje žyle š Wóhom šjednal? Pšcherož t šjednanju šluščataj dwě wězy: cžělné požadanje, njepšcheczelstwo pšchecziwo Wóhu, a duchowné požadanje, žiwjenje a měr. To rěka: Šdyž jo we wutrobje hiščeje š hřečchow džerzich a šebi myšlich: hdy bych jenož to abo tamne bješ hřeča cžinicz mohł, bych to rad cžinił, dha mašch cžělné požadanje, dha šo na Wóha njeršach, šo njekměch cžinicz, šchtož chzešch, a štejišch pod šatonjom šwojejeho hweđomja. Š teho cžasto pščinicz, šchtož šakónke njenujemy. Kaša rada pa je temu? Wujednal šo najpředny š Wóhom. Kak pał šo to štanje? Šdyž Šesufa sa twoje hřeččne štaženje we wěrje t šebi wošmješch, doštanješch noweho ducha, a mašch tak duchowné požadanje. Potom widžich, kak derje Wóh š tobu méri, a hdyž na hřeču žaneho špodobanja wjazy nimatašch, dha wón tebe na pokoj wostaji a njemóže twojemu wučšičženemu a w šchryštušju šjednanemu wotpočinktej ničjo šchłodžecz. Tak pščinicz š prawdošče měr pšches našcheho Knješa Šesufa šchryštusa.

Kral Jan Saffi.

A jeho 100 lětnemu narodnemu dnjej.

Wo žylej Saffiej w tych dnjach špominaja na lubeho krala Jana, kotryž je šo 12. dezbembra 1801 narodzil. 100 lét je šo wot jeho naroda minyło. Duž džatownje lud na šwojejeho njepomnitocho krajneho Wótza, šchtož šaklužby do historije jašfkeho kraja na pšchego šapšane wostanu, šo dwopomi a my tež lubym cžitarjam t wažnemu wopomnjenštemu dnjej najwažnišche š jeho žohnowaneho žiwjenja podamy.

12. dezbembra šo Jan, kral Saffi w Draždžanach narodzil. 10. nowembra 1822 woženi šo wón š pryncžnu Amaliju Bayerškej, kotryž běšche na pucžowanju do Bayerškej seinal. Wona bé jemu we wjehelu a šrudobje šwěrna, luboščiwja towařička. Wóh wobradži žimaj 9 džěči, š kotrychž bu 6, w težejazci mlodošči štanjšimaj šajo pšches šmjereč wšatych.

Wo šmjereči šwojejeho bratra Wjedricha Augusta II. Jan 11. augusta 1854 na trón šupi. Wón wumrje 29. oktobra 1873. To šu najwažnišche špomnjenki š jeho žiwjenja.

Šeho šarškej jemu dobrych šwěrných wučerjow dašchtaj, kotryž jeho rošwucžowachu. A mlody pryncz duchownje wošebje wobdarjenu, rad wuknyšche. Wošebje w prawišnjitwoje a štatnym šarjadnistwoje šo wón šabe wušnamjenješche. Duž móžešche šo hižo jako mlodženz na rošwivanju šjawneho žiwjenja šwojejo

wótzneho kraja wobdželeč. 20 lét šary bu hižo wón šobušlaw tajneho šollęgija sa pjeněžne naležnosčeje a pošdžišcho jeho pšchedhpyda. Listy š tamneho cžafaš dopořasuja, kak wobhladnivy a dalokowidžazy běšche mlody pryncz w tyčhle naležnosčach. Š njewušlawazej horliwošču wobdželi šo wón tež na wuradžowanjach šejma. Wošebje šo wón šaklužbny cžini wo wudacze špostatškeho šatonja, pšči cžiniž šo jeho prawoščiwja myšl a miłošč w krašnym šwětle jewiščtej. Šsamo w njeměrných lětach 1845 a 1848, šchtož jemu wjele tudženja pščinješechu, šo jeho měrnošč, rošomnošč a cžichošč najrjenišcho wopofajachu. Š njekhablazej wěru, š nihdy šhablazej šwěrnosčju napjelnyeny wot šaczučja šwojeje šwjateje pšchitajchnosčeje šiejšeje wón sa tym kónzom, liž běšche šebi wotnyšul pšches prawdoščiwje šatonje, pšches žohnowane naprawy a pošepčenja w šjawnom žiwjenju šwojemu luděj težejazy cžaf ščinješej. Wón šwoju najwjetichu prózu na wudošonjenje jnustšowných naležnosčow škoži. Wón pał běšche tež šobutwarz našcheho droheho šjednocžencho wótzneho kraja w lěče 1871. Še šahorjennym wjehelom witašche šhorjestače němškeho šjednocženja. Wjele cžafaš wón tež škoži na wědomošč. Wly namy wot njeho wědomoščne špisy a wón běšche tež wobdarjenu pššnješ. Njane pššnje šu nam š jeho ducha wostale. Dofelz běšche wón horliwy šubowal wědomoščow, štarošche šo tež sa to, šo šo wědomošč a wuměštwu w kraju hajšchtej. Šchtož je wón sa krajnu uniwěršitu w Šipštu cžinił, š njewušakšiwymy pišnikami w šlawijnach duchowneho žiwjenja šapšane wostane.

Šdyž čžemy šebi š tuteho žohnowaneho kralowškeho žiwjenja šłowny šmyšł wiač, dyrbinj ščžehowaze počink krala Jana njenowacž, šchtož jeho wošebje pušchachu: prawdošč, cžichošč šnustšownosč a miłošč — tute počink, šchtož šo pšchego bóle njes cžlowjelami šhubija a wone dadža runje š štolětnemu narodnemu dnjej teho šłowneho muža jeho wobrafej we wošebitym blyščču šo blyščezicz; wone šu najkrašnišche drohe šamjenje w kralowškej kónjč, wone pał njeh našchemu narodej a wošebje najšej wotroščezaj mlodošči šo předy šwěčža do cžěmneho pšchichoda.

Nješmjertnosč.

O rjana wěštošč nješmjertnosče,
Ty šahroda we puščini,
Ty šorlo šbóžnej wjehelošče
A šłonzo we tej šmjertnej cžini!
O wošchewjenje nješješe,
Sa š džaka šylsu witam cže!

Do procha ššchawe wožoktnjene
Wětr našymšti wšchě šščezka.
Te, te šu t škaczu položene
A žiwjenje wjaz' njemidža;
Maš pał tu wušywa Wóh šam
A hromadž šaf' t wěcznym žnjam.

Kak dželenje naš móhlo ščžicz
We šchodnym tym pšchebytku?
Ššmjereč t žiwjenju nam dyrbi ščžicz
A trónu podacž nješješu;
Šaj, š kóždej šylly dželenja
Ščže w nješju rōža wjehela.

Wjelcz tyšchna šščžba, žakofčenje,
Kow šwojich morných nješšowa;
Šim ššadža rješšche wozučenje,
Ššmjereč wjazy ušje pšches šchryšta;
Wly nješmjertnosče džěči šmy,
Tam šorkach šo šaf' widžimy!

S. S.